

Se till att den medicinska etiken bevaras!

Med anledning av att ordförandeskapet i MWA, World Medical Association, nu åvilar Sverige kan sägas att Sveriges läkarförbund nu har en möjlighet att påverka vittomfattande medicinska världsfrågor på ett sätt som kanske aldrig tidigare.

Osökt infinner sig frågan: Vilka frågeställningar skall i dessa sammanhang prioriteras och i vilka frågor kan Sverige vara en föregångare?

Det nu kanske viktigaste problemet både för det medicinska forskarsamhället och för den kliniskt verksamme läkaren är hur den medicinska etiken skall bevaras och utvecklas och på vilka grunder den skall vila.

Läkare har under alla århundraden av och till medverkat i vad vi direkt kan kalla oetisk verksamhet. Den svenska idéhistorikern Karin Johannisson beskriver detta på ett fullödigt sätt i sin bok »Kroppens tunna skal».

Nutidshistorien visar på ett förfärande sätt hur läkare medverkat i »etnisk

rensning» inte bara i samband med Förintelsen utan också, fastän med något annorlunda mål och medel, i vårt svenska samhälle. Statens institut för rasbiologi öppnades 1922 sanktionerat av den dåvarande politiska och medicinska eliten. Om världskriget hade fått ett annat förlopp skulle sannolikt Förintelseplanen även kunnat realiseras i Sverige. Tyska judiska läkare tilläts inte fly till Sverige, vilket belysts bl a i Läkartidningen.

I dag kvarstår att läkare medverkar vid tortyr och avrättningar över hela världen. Låt oss erinra om att dessa företeelser inte kunnat ha den omfattning de nu har om inte läkare hade medverkat vid verksamheten i fråga.

Avrättningsmaskin en läkarkonstruktion

Giljotinen uppfanns av den franske läkaren Joseph Guillotin och blev en effektiv avrättningsmaskin, bl a under franska revolutionens »skräckvälde»

1794. Dagens avrättningsmaskin i Texas har konstruerats av läkare och läkare medverkar vid avrättningarna.

Det finns stundtals en fasaväckande likgiltighet hos läkare enskilt eller i grupp. En likgiltighet för mänskligt lidande och en bristande förståelse för den egna rollens betydelse i den historia som nu skrivs. Läkare kan vara mästare i att skapa distans till sitt objekt – patienten, men även till sitt objekt – den torterade eller till avrättning dömd.

Jag föreslår att Läkarförbundet nu på ett kraftfullt sätt och i internationella sammanhang driver debatten om den medicinska etiken vidare.

Konkret och med omedelbar verkan kan detta ske i kontakt med våra amerikanska systerorganisationer i akt och mening att skapa en opinion mot brutala straff.

Torbjörn Jonson
distriktsläkare,
Halmstad

Kommentar:

Vi fortsätter verka för att etiska regler efterlevs

Läkarkåren i världen har mycket tydligt och tidigt tagit avstånd från läkares medverkan i tortyr och andra oetiska handlingar. I själva verket bildades Världsläkarförbundet, World Medical Association, WMA, efter andra världskriget just som en reaktion på det faktum att läkare under kriget använt sin kunskap om kropp och själ till att skada i stället för att hjälpa människor.

Från Världsläkarförbundets sida fortsätter vi arbetet på att stödja läkare som vägrar delta i av regeringen eller myndigheter sanktionerade avrättningar, kroppsbestraffningar, tortyr eller annan inhuman behandling. Under senare år har WMA bl a intervenerat gentemot regeringar eller rättssystem för att stödja läkare som vägrat lyda order att utföra oetiska handlingar i Chile, Peru och Turkiet.

För närvarande arbetar vi bl a för att få FN-systemet att inrätta en befattning med uppdrag att tvinga världens regeringar att leva upp till de deklarationer

rörande enskilda medborgares mänskliga rättigheter som de accepterat som medlemmar i FN, vilket bl a innebär att regeringar inte skall försöka tvinga läkare eller annan medicinspersonal att medverka vid tortyr, kroppsbestraffningar eller avrättningar. Vi arbetar också på att försöka få Världshälsoorganisationen, WHO att anta en resolution mot tagande av organ för donation från fångar eller avrättade fångar.

Enligt Världsläkarförbundets uppfattning är det således uteslutet för en läkare att medverka i exempelvis legala avrättningar. Det amerikanska läkarförbundet har också på ett mycket aktivt sätt tagit avstånd från läkares deltagande vid de legala avrättningar som sker, och mig veterligen är det så att dessa avrättningar sker utan läkarmedverkan.

Sveriges läkarförbund kommer självfallet att fortsätta att verka för att vårt etiska regelsystem följs i Sverige liksom att vi, tillsammans med övriga medlemsförbund i WMA, verkar för att

läkarkåren lever upp till de etiska reglerna även i världen i övrigt.

Anders Milton
VD, ordförande i World
Medical Association

LÄKARTIDNINGEN
på Internet

www.lakartidningen.se

Aktuella möten i Kalendariet

Möten, kurser, etc., som publiceras sist i Läkartidningen finns kvar på vår webbplats så länge som datumet är aktuellt.

Internationella kongresser finns under, ... ja just det, Kongresser!